

UDRUŽENJE MLADIH PRAVNIKA U BiH: "NOVE IDEJE, BOLJI USTAV"¹

I Sažetak

Udruženje mladih pravnika u BiH (u daljnjem tekstu: BiH) je nevladina, neprofitna, strukovna organizacija koja okuplja mlade pravnike (do 35 godina starosti) iz cijele BiH, iz oblasti privrede, uprave, pravosuđa i drugih pravnih oblasti. Glavni cilj Udruženja je dalja edukacija mladih pravnika i poboljšavanje njihovog položaja, kao i uticaj na zakonodavne reforme BiH i harmonizacija pravnih propisa BiH sa pravom Evropske Unije (u daljnjem tekstu: EU), u cilju približavanja euroatlantskim integracijama². Ovo udruženje je osnovano 2006. godine

Radna grupa Udruženja mladih pravnika u BiH formirana je u cilju davanja prijedloga izmjena Ustava BiH, rukovodeći se činjenicom da su se dosadašnje rasprave o izmjeni Ustava BiH odnosile samo na određena pitanja, među kojima su struktura, način izbora i odlučivanja u organima državne vlasti te podjela nadležnosti između države i entiteta. Radna grupa došla je do zaključka da je neophodno učiniti cjelovitu analizu Ustava BiH, te se Radna grupa fokusirala na analiziranje postojećeg ustavnog uređenja kroz ukazivanje na nedostatake (funkcionalne i pravno – tehničke) u Ustavu BiH putem:

a. opisa trenutnog stanja u svakoj pojedinoj oblasti o kojoj se raspravljalo, odnosno iznošenjem najočitijih problema koji su primjetni kao posljedica trenutnih ustavnih rješenja;

b. putem prijedloga novih rješenja, odnosno opisom prijedloga novih rješenja u vidu zaključaka i rezultata do kojih se došlo tokom održavanja sastanaka Radne grupe; i (c) prijedlogom amandmana na Ustav BiH koji su konačan rezultat rada postignut konsenzusom svih članova Radne grupe.

Oblasti koje su bile predmet analize i diskusije Radne grupe su sljedeće:

- Ljudska prava i slobode;
- Lokalna samouprava u BiH;
- Raseljena lica i povratnici;
- Nadležnosti BiH i entiteta;
- Parlamentarna skupština BiH;
- Predsjedništvo BiH;

¹ Završni dokument radne grupe mladih pravnika/ca s prijedlozima novih ustavnih rješenja u Bosni i Hercegovini. Ovaj prijedlog je sastavljen u Sarajevu, u februaru 2010., od strane sljedećeg autorskog tima: Muhamed Mujakić, Goran Marković, Maja Sahadžić, Damir Banović, Nedim Kulenović, Marina Mandeganja, Alma Tajić, Jelena Čehobašić, Katica Tomić i Dejan Ružić. Koordinator projekta je bio Zlatan Balta, izvršni sekretar Udruženja Mladih pravnika u Bosni i Hercegovini. Projekat su podržali: Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu, Švajcarska ambasada, Švajcarski ured za saradnju. Integralni tekst dokumenta je dostupan na web stranici: www.boljiustav.ba (02.10.2010.).

- Vijeće ministara BiH;
- Ustavno sudstvo BiH;
- Pravosudni sistem BiH;
- Teritorijalno uređenje BiH.

Glavni rezultati rada Radne grupe, do kojih se došlo kompromisom svih članova Radne grupe su: proširenje kataloga ljudskih prava u Ustavu, mijenjanje naziva „*Ostali*“ novim nazivom „*Nacionalno neopredjeljeni i nacionalne manjine*“, ustavno normiranje lokalne samouprave, naglašavanje prava povratnika u cilju kvalitetnije primjene Aneksa VII Općeg okvirnog sporazuma, utvrđivanje i proširivanje nadležnosti BiH u formi izvornih nadležnosti i podjeljenih nadležnosti, otklanjanje tzv. „*entitetskog glasanja*“ iz Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, zbog pleonazma promjena naziva „Parlamentarna skupština BiH“ u „Skupština BiH“, uvođenje predstavnika nacionalno neopredjeljenih i nacionalnih manjina u Dom naroda Skupštine BiH, ravnopravnost domova i odlučivanje u domovima većinom od ukupnog broja članova, s tim da se utvđuje kvalifikovani način glasanja u Domu naroda u vezi s vitalnim interesom konstitutivnih naroda (otklanja se dosadašnji pojam „vitalni nacionalni interes“).

Nadalje, uvodi se posredan način izbora predsjednika i tri potpredsjednika BiH od strane Skupštine BiH, određene nadležnosti Predsjedništva BiH se prenose na Vijeće ministara BiH (vanjska politika, predlaganje bužeta), uvodi se funkcija predsjednika Vijeća ministara, proširuju se ovlasti Vijeća ministara u kapacitetu vlade, utvrđuje se Ustavni sud BiH sa deset sudaca od kojih su svi državljani BiH po formuli 3+3+3+1, uspostavlja se Vrhovni sud BiH, u Ustav se normiraju postojeće institucije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Suda i Tužilaštva BiH kao ustavne kategorije, vrši se analiza teritorijalnog uređenja u BiH kao srednje razine vlasti i daje se prijedlog ukрупnjavanja kantona u entitetu Federacije BiH (u daljnjem tekstu: FBiH) na pet kantona, te se traži dosljedna primjena odluke Ustavnog suda BiH u vezi konstitutivnosti naroda na čitavoj teritoriji BiH, te da svi nazivi koji nisu u duhu konstitutivnosti ili su diskriminatorni za druge budu u što skorijem roku izmijenjeni.

II Amandmani na Ustav BiH

Amandman II na Ustav BiH

U Ustavu BiH, u Preambuli, u stavu devet riječi: "(zajednici s ostalima)", zamjenjuju se riječima: „nacionalne manjine, nacionalno neopredijeljeni“.

Amandman III na Ustav BiH

U Ustavu BiH, u članu I iza tačke 3. dodaje se nova tačka 4. koja glasi:”

4. Lokalna samouprava

U BiH lokalna samouprava ostvaruje se na nivou općine i grada. Sve općine u BiH imaju svoje statute, jednake nadležnosti, jednak status, te istovrsne organe vlasti. Gradovi imaju svoje statute, jednak status, istovrsne organe vlasti i zakonima utvrđene nadležnosti. Lokalna samouprava bit će pobliže uređena okvirnim zakonom o lokalnoj samoupravi u skladu s Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi."

Dosadašnje tačke od 4. do 7. postaju tačke od 5. do 8.

Amandman IV na Ustav BiH

U Ustavu BiH, u članu II tačke 3. i 4. mijenjaju se i glase: “

3. Katalog prava

Sva lica na teritoriji BiH uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

- a. pravo na život;
- b. pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni;
- c. pravo lica da ne bude držano u ropstvu ili potčinjenosti, ili na prisilnom ili obaveznom radu;
- d. pravo na ljudsko dostojanstvo;
- e. pravo na ličnu slobodu i sigurnost;
- f. pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom;
- g. pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku;
- h. slobodu misli, savjesti i vjere;
- i. slobodu izražavanja;
- j. slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima;
- k. pravo na brak i zasnivanje porodice;
- l. pravo na imovinu;
- m. pravo na obrazovanje;
- n. pravo na slobodu kretanja i prebivališta;
- o. pravo na rad i prava u vezi sa radom;
- p. pravo na zaštitu okoliša;
- r. pravo potrošača na zaštitu;
- s. pravo na materijalno i zdravstveno zbrinjavanje starijih osoba;
- t. pravo na efikasnu upravu u korist građana.

4. Nediskriminacija

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I. ovog Ustava, osigurano je svim licima u BiH bez diskriminacije po bilo kojem osnovu uključujući, ali ne ograničavajući se na, boju kožu, rasu, etničku pripadnost, nacionalno ili društveno porijeklo, pol, spolni identitet, rod, rodni identitet, seksualnu orijentaciju, vezu s nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje i pripadnost, imovno stanje, članstvo u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanje, društveni položaj, bračni ili porodični status, trudnoću, materinstvo, dob, zdravstveno stanje, invaliditet, i genetsko naslijeđe."

Amandman V na Ustav BiH

U Ustavu BiH u članu II iza tačke 5. dodaje se nova tačka 6. koja glasi: „

6. Povratnici

BiH i njeni entiteti osigurat će povratnicima pravo vlasništva i ličnu sigurnost, te jednakost u pravima i mogućnostima.”

Dosadašnje tačke 6., 7. i 8. postaju tačke 7., 8. i 9.

Amandman VI na Ustav BiH

U Ustavu BiH u članu III. naziv člana i tačka 1. mijenjaju se i glase:

"Član III

Nadležnosti BiH i entiteta i njihovi međusobni odnosi

1. Isključive nadležnosti BiH

Isključive nadležnosti BiH su:

- a. vanjska politika;
- b. vanjskotrgovinska politika;
- c. carinska politika;
- d. monetarna politika;
- e. finansiranje institucija i međunarodnih obaveza BiH;
- f. politika useljavanja, izbjeglica, imigracije i azila, kao i donošenje propisa o tome;
- g. provođenje međunarodnih i međuentitetskih krivičnihopravnih propisa uključujući i
- h. odnose sa Interpolom;
- i. uspostavljanje i rad zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih uređaja;
- j. reguliranje međunarodnog i međuentitetskog transporta;
- k. kontrola zračnog prometa;
- l. uspostavljanje i funkcioniranje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Suda, Tužilaštva i Pravobranilaštva BiH;
- m. odbrana i civilno upravljanje oružanim snagama;
- n. obavještajno-sigurnosni poslovi;
- o. granična politika, upravljanje i kontrola graničnim prijelazima;
- p. zaštita nacionalnih spomenika;
- r. regulacija telekomunikacija i elektronskih medija;
- s. uspostavljanje i funkcioniranje institucije ombudsmana za zaštitu ljudskih prava;
- t. intelektualno vlasništvo, mjeriteljstvo i standardizacija;

- u. politika konkurencije;
- v. politika zaštite potrošača,
- z. obligacioni odnosi;
- aa. javne nabavke.“

Iza tačke 1. dodaje se nova tačka 2. koja glasi: „

2. Podijeljene nadležnosti između BiH i entiteta

Podijeljene nadležnosti između BiH i entiteta su:

- a. pravosuđe;
- b. državljanstvo;
- c. lokalna samouprava i uprava;
- d. poreska politika;
- e. izborni proces;
- f. sigurnost i unutrašnji poslovi;
- g. kontrola i transport naoružanja;
- h. obrazovanje i sport;
- i. radna i socijalna politika;
- j. zdravstvena politika, sigurnost i kontrola lijekova;
- k. poštanski i saobraćajni promet;
- l. energetska politika;
- m. koncesije;
- n. sigurnost hrane;
- o. politika deminiranja;
- p. zaštita i zdravlje bilja;
- r. zaštita životinja;
- s. zaštita okoline, kulturnog i prirodnog naslijeđa;
- t. zaštita ljudskih prava;
- u. ravnopravnost spolova;
- v. civilna zaštita;
- z. poljoprivreda i ruralni razvoj.

Nadležnosti će biti podijeljene tako da BiH u navedenim oblastima donese okvirne zakone, koji sadrže opća načela koja će entiteti razraditi svojim zakonima, ili da BiH i entiteti svaki za sebe uredi pojedine segmente ovih oblasti.“

Tačka 4. briše se, a dosadašnje tačke 2. i 3. postaju tačke 3. i 4..

Tačka 5. mijenja se i glasi:“

5. Dodatne nadležnosti i prijenos nadležnosti

a. BiH će preuzeti nadležnosti u onim stvarima u kojima se o tome postigne saglasnost entiteta; stvarima koje su predviđene u Aneksima 5 - 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH; ili koje su potrebne za očuvanje suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH, u skladu sa podjelom nadležnosti među institucijama BiH. Dodatne institucije mogu biti uspostavljene prema potrebi za vršenje ovih nadležnosti.

b. Nadležnosti koje su prenesene na BiH mogu se vratiti entitetima uz jednoglasan pristanak BiH i entiteta.“

Amandman VII na Ustav BiH

U Ustavu BiH, član IV mijenja se i glasi:

"Član IV

Skupština BiH

Skupština BiH ima dva doma: Predstavničkog doma i Doma naroda.

2. Predstavnički dom

Predstavnički dom je predstavništvo građana BiH. Predstavnički dom sastoji se od 42 člana, od kojih se dvije trećine biraju sa teritorije FBiH, a jedna trećina sa teritorije RS (u daljnjem tekstu: RS).

Članovi Predstavničkog doma biraju se neposredno, tajnim glasanjem, na osnovu općeg i jednakog biračkog prava.

Većina svih članova izabranih u Predstavnički dom sačinjava kvorum.

3. Dom naroda

Dom naroda je predstavništvo konstitutivnih naroda, nacionalnih manjina, nacionalno neopredjeljenih i entiteta. Dom naroda se sastoji od 23 delegata, od kojih je 13 iz FBiH (uključujući pet Bošnjaka, pet Hrvata, dvoje Srba i jednog predstavnika nacionalnih manjina i nacionalno neopredijeljenih), a 10 iz RS (uključujući petoro Srba, dvoje Bošnjaka, dvoje Hrvata i jednog predstavnika nacionalnih manjina i nacionalno neopredijeljenih).

Delegat iz FBiH bira Dom naroda Parlamenta FBiH, a delegate iz RS bira Vijeće naroda RS, tako što klubovi delegata iz reda svakog konstitutivnog naroda odnosno nacionalnih manjina i nacionalno neopredijeljenih biraju delegate u odgovarajuće klubove delegata u Domu naroda Skupštine BiH.

Trinaest članova Doma naroda sačinjava kvorum, pod uslovom da su prisutna najmanje četiri Bošnjaka, četiri Hrvata, četiri Srbina i jedan delegat iz reda ostalih.

4. Mandat

a. Mandat domova Skupštine BiH traje četiri godine.

b. U slučaju raspuštanja doma, mandat novog saziva doma traje do isteka mandata saziva dom koji je raspušten.

4. Procedure

a. Svaki dom ima svoj poslovnik i bira među svojim članovima predsjedavajućeg i dva zamjenika predsjedavajućeg.

b. Domovi su ravnopravni u odlučivanju. Sve odluke Skupštine BiH moraju biti usvojene u oba doma. Odluke Skupštine neće stupiti na snagu prije nego što budu objavljene u službenom glasilu BiH .

c. Sve odluke u Predstavničkom domu donose se većinom glasova ukupnog broja članova. Sve odluke u Domu naroda donose se većinom glasova ukupnog broja članova, ukoliko se ne pokrene postupak zaštite vitalnih interesa konstitutivnih naroda.

d. Predložena odluka Skupštine BiH može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata. Za donošenje takve odluke bit će potrebna saglasnost Doma naroda, izglasana od strane većine bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata koji su prisutni i glasaju.

e. Kada se većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata protivi pozivanju na vitalni interes konstitutivnog naroda u smislu tačke d), predsjedavajući Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju, koja se sastoji od tri delegata, od kojih je po jedan izabran iz reda bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko Komisija ne uspije riješiti dato pitanje u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu BiH koji će po hitnom postupku preispitati da li je sporna odluka destruktivna po vitalni interes konstitutivnog naroda. Odluka neće biti smatrana destruktivnom po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda ako to smatra većina sudija Ustavnog suda BiH, koja uključuje glasove najmanje dvoje sudija iz reda konstitutivnog naroda čiji su delegati u Domu naroda pokrenuli postupak zaštite vitalnih interesa konstitutivnih naroda.

f. Dom naroda može biti raspušten odlukom Predsjednika i potpredsjednika ili samog Doma, pod uslovom da je odluka Doma o raspuštanju donijeta većinom glasova koja uključuje većinu glasova delegata iz reda najmanje dva naroda, bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog.

g. Kompletni zapisnici sa rasprava u oba doma bit će objavljeni, a njihove sjednice će, osim u izuzetnim situacijama u skladu sa poslovníkom, biti javne.

h. Članovi Skupštine BiH ne mogu biti pozivani na krivičnu ili građansku odgovornost u pogledu bilo kojeg čina izvršenog u okviru obavljanja dužnosti u Skupštini BiH.

5. Nadležnosti

Skupština BiH:

- a. usvaja amandmane na Ustav BiH;
- b. usvaja zakone, druge propise i opšte akte;
- c. usvaja budžet institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH;
- d. odlučuje o davanju saglasnosti za ratifikaciju međunarodnih ugovora/sporazuma/ onvencija;
- e. potvrđuje imenovanje predsjednika Vijeća ministara i članova Vijeća ministara BiH;
- f. nadzire rad Vijeća ministara;

- g. bira sudije Ustavnog suda BiH;
- h. obavlja ostale poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.“

Amandman VIII na Ustav BiH

U Ustavu BiH, član V mijenja se i glasi:

„Član V

Predsjednik i potpredsjednici BiH

Funkciju šefa države u BiH vrši predsjednik BiH. U vršenju funkcije mu pomažu i, u slučaju potrebe, mijenjaju ga potpredsjednici BiH. Predsjednik i potpredsjednici BiH će pripadati različitim konstitutivnim narodima i nacionalnim manjinama odnosno nacionalno neopredijeljenim.

1. Izbor i trajanje mandata

- a. Predsjednika i potpredsjednike BiH bira Skupština BiH.
- b. Svaki klub delegata u Domu naroda Skupštine BiH predlaže po jednog kandidata na zajedničku listu od četiri kandidata. Tako formirana lista se upućuje Predstavničkom domu Skupštine BiH na potvrdu. Ako predsjednik i potpredsjednici ne budu izabrani u roku od 90 dana od dana konstituisanja Skupštine BiH, biće raspušten dom u kome lista kandidata nije predložena odnosno potvrđena.
- c. Svaki od izabranih kandidata će vršiti funkciju predsjednika po dvanaest mjeseci, a redoslijed vršenja funkcije predsjednika utvrdit će Skupština BiH.
- d. Mandat predsjednika i potpredsjednika traje četiri godine. Ista osoba može obavljati funkciju predsjednika najviše dva puta.

2. Nadležnosti predsjednika

Predsjednik BiH:

- a. predstavlja BiH;
- b. proglašava ukazom zakone usvojene u Skupštini BiH;
- c. potpisuje i ratifikuje međunarodne sporazume;
- d. imenuje diplomatske predstavnike BiH na prijedlog Vijeća ministara;
- e. prima akreditivna i opozivna pisma stranih diplomatskih predstavnika;
- f. predlaže predsjednika Vijeća ministara BiH;
- g. dodjeljuje odlikovanja i druga priznanja u skladu sa zakonom;
- h. daje pomilovanja.

3. Nadležnosti predsjednika i potpredsjednika

Predsjednik i potpredsjednici zajedno i na osnovu konsenzusa:

- a. ostvaruju civilno zapovijedanje oružanim snagama BiH;
- b. imenuju članove Upravnog odbora Centralne banke BiH;

c. raspuštaju Doma naroda Skupštine BiH“

Amandman IX na Ustav BiH

U Ustavu BiH, iza člana V dodaje se novi član V (a) koji glasi:

"Član V (a)

Vijeće ministara BiH

Vijeće ministara BiH je institucija izvršne vlasti BiH koja svoje funkcije vrši kao vladine funkcije. Vijeće ministara je odgovorno za provođenje politike i odluka institucija BiH o čemu podnosi izvještaj Skupštini BiH.

1. Sastav, izbor i odgovornost

a. Vijeće ministara čine predsjednik i ministri. Predsjednik BiH imenuje predsjednika Vijeća ministara, koji preuzima dužnost nakon što imenovanje potvrdi Skupština BiH. Predsjednik Vijeća ministara kao mandatar za sastav Vijeća ministara utvrdit će listu ministara i njihovih zamjenika, vodeći računa o paritetnoj zastupljenosti konstitutivnih naroda i odgovarajućoj zastupljenosti nacionalnih manjina i nacionalno neopredijeljenih, i dostaviti je Skupštini BiH na potvrdu. Najviše dvije trećine ministara mogu biti imenovani sa teritorije FBiH.

b. Sastav, način odlučivanja i druga pitanja koja bliže uređuju rad Vijeća ministara BiH, kao i nadležnosti ministarstava bit će uređeni odgovarajućim zakonima. Vijeće ministara donosi poslovnik o svom radu.

c. Vijeće ministara odgovorno je Skupštini BiH, a podniet će ostavku ukoliko mu Skupština BiH izglasa nepovjerenje. Ministre i zamjenike ministara može smijeniti Skupština BiH, samoinicijativno ili na prijedlog predsjednika Vijeća ministara.

2. Nadležnosti

Vijeće ministara:

a. osigurava suverenitet i teritorijalni integritet, političku nezavisnost i međunarodni subjektivitet, te unutrašnju i vanjsku sigurnost države BiH u skladu sa Ustavom i zakonom;

b. vodi vanjsku politiku i predlaže diplomatske predstavnike BiH;

c. sprovodi politiku i izvršava akte i odluke Skupštine BiH;

d. predlaže zakone i druge akte Skupštini BiH;

e. predlaže budžet Skupštini BiH;

f. donosi uredbe i druge podzakonske propise potrebne za provedbu zakona;

g. usmjerava rad upravnih organa i organizacija BiH;

h. osigurava efikasno funkcioniranje države u skladu sa Ustavom i zakonom;

i. osigurava izvršavanje obaveza BiH u skladu sa Ustavom i zakonom;

j. obavlja druge dužnosti povjerene Ustavom i zakonom."

Amandman X na Ustav BiH

U Ustavu BiH, u članu VI naziv člana i tačke 1., 2. i 3. mijenjaju se i glase:

"Član VI

Ustavni sud BiH

3. Sastav

Ustavni sud BiH sastoji se od deset sudija.

- a. Sudije Ustavnog suda bira Skupština BiH na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH.
- b. Od deset sudija, po tri su pripadnici tri konstitutivna naroda i jedan je pripadnik nacionalno neopredjeljenih i nacionalnih manjina.
- c. Za sudije Ustavnog suda mogu biti birani državljani BiH koji su istaknuti pravnici visokog moralnog ugleda. Za sudije Ustavnog suda ne mogu biti birane osobe koje su najmanje deset godina prije izbora obnašale bilo koju vrstu dužnosti u političkim strankama.
- d. Mandat sudija Ustavnog suda traje do navršene 70. godine života, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni konsenzusom ostalih sudija.

2. Procedure

- a. Kvorum za rad Ustavnog suda čini većina njegovih sudija.
- b. Ustavni sud može odlučivati u tročlanom vijeću ili u plenumu.
- c. Ustavni sud, većinom glasova svih članova, usvaja svoj poslovnik. Ustavni sud će voditi javne rasprave, a svoje odluke će javno obrazlagati i objavljivati.

3. Nadležnosti Ustavnog suda

Ustavni sud bit će garant zaštite ovog Ustava.

Ustavni sud:

- a. odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta ili između BiH i jednog ili oba entiteta, te između institucija BiH, uključujući ali ne ograničavajući se na to:
 - da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet BiH.
 - da li je bilo koja odredba ustava, zakona ili drugog općeg pravnog akta jednog entiteta u skladu sa ovim ustavom.
- b. ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u BiH.
- c. na osnovu zahtjeva bilo kojeg suda u BiH, ocjenjuje da li je zakon o čijem važenju ovisi odluka tog suda u skladu sa ovim Ustavom ili Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima BiH, ili u

pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

d. odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i općih akata Bosne i Hercegovine sa ovim Ustavom.

e. odlučuje o saglasnosti propisa i općih akata sa zakonima BiH.

f. odlučuje o ugroženosti vitalnog interesa konstitutivnog naroda, kako je regulisano članom 4. stav 3. tačka e) ovog Ustava.

Sporove pred Ustavnim sudom iz tačaka a), d) i e) može pokrenuti predsjednik ili jedan od potpredsjednika BiH, predsjednik Vijeća ministara, predsjedavajući ili zamjenik predsjedavajućeg bilo kojeg doma Skupštine, jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Skupštine, jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta, ili većina članova predstavničkog tijela jedinica lokalne samouprave o pitanjima zaštite prava na lokalnu samoupravu.“

Amandman XI na Ustav BiH

U Ustavu BiH, iza člana VI dodaje se novi član VI (a) koji glasi:

"Član VI (a)

Vrhovni sud BiH

a. BiH ima Vrhovni sud BiH.

b. Vrhovni sud BiH je najviša sudska instanca, sa drugostepenom i trećestepenom nadležnošću po odlukama Suda BiH. U skladu sa zakonom, Vrhovni sud je nadležan za ujednačavanje sudske prakse u pogledu primjene zakona i drugih pravnih akata BiH.“